بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ފަސްޚިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ފަސްޚިއްޔާ ނަންބަރު: 2019/HC-A/80
- އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅި ފަރާތް:

* ނަން: ޒުހޫރާ ސިރާއުބަރ ޖަނަރަލްގެ ޢާއިޝާ * ދާއިމީ އެޑްރެސް:

* އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: * މިހާރުގެ އެޑްރެސް:

- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް:

* ނަން: (އުނިކުރެވިފައި) * ދާއިމީ އެޑްރެސް: (އުނިކުރެވިފައި)

* އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: (އުނިކުރެވިފައި) * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: (އުނިކުރެވިފައި)

- ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ތާރީޚް: 01 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1441 / 28 ނޮވެމްބަރު 2019
- ނިމުނު ތާރީޚް: 21 ރަޖަބު 1441 / 16 މާރިޗު 2020

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ފަސްޚިއްޔާ ނަންބަރު: ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 32/Jv-C/2017 ފަސްޚިއްޔާއާ ގުޅިގެން 01 ނޮވެމްބަރު 2018 ވަނަ ދުވަހު އެކޯޓުން ނިންމި އިޖުރާއީ ނިންމުން
- ފަސްޚިއްޔާގެ ބާވަތް: އިޖުރާއީ ނިންމުން

* ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 20 ސެޕްޓެމްބަރު 2017 * ނިމުނު ތާރީޚް: 01 ނޮވެމްބަރު 2018

- މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް — އިސްފަނޑިޔާރު ޝުޖާއު އުޘްމާން (ރިޔާސަތު) — ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

- **ޤަޟިއްޔާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ، ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 32/Jv-C/2017 ޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން 01 ނޮވެމްބަރު 2018 ވަނަ ދުވަހު އެކޯޓުން ނިންމަވި، އިޖުރާއީ ނިންމުމުން، ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އެޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް އިސްތިއުނާފު ކުރުމުން ބެލެވުނު ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މިޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ޢަރްޟުވާ ފަރާތަކީ (އިސްތިއުނާފު ޢަރްޟުވާ ފަރާތުގެ ނަމާއި އެޑްރެސް) އެވެ.

- **ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:**

1- ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 32/Jv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި ގުޅިގެން 01 ނޮވެމްބަރު 2018 ވަނަ ދުވަހު އެކޯޓުން ނިންމަވި އިޖުރާއީ ނިންމުމަކީ ބަލާއިރު އެއީ، ދައުލަތުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން (އިސްތިއުނާފު ޢަރްޟުވާ ފަރާތުގެ ނަމާއި އެޑްރެސް)ގެ މައްޗަށް ހުށަހަޅާފައިވާ "ތޫނު އެއްޗެއް ބޭނުންކޮށްގެން ޤަސްދުގައި މީހަކު މަރާލުމުގައި ބައިވެރިވުން" ކުށުގެ ދަޢުވާގައި ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ހެކިތަކާއި ޤަރީނާތަކުގެ މިންވަރަށް ބަލައި، އެމައްސަލައާ މަދަނީ މިންގަނޑުން މައްސޫލިއްޔަތުން ކުރިއަށް ގެންދެވުން މައްސަލައެއްކަމަށް ކުރިން ކަނޑައަޅާފައިވިނަމަވެސް، މިމައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ކަންކަން ހުށަހެޅުމުން މައްސަލާގައި ހިމެނޭ ދެފަރާތަށް ދިން ފުރުޞަތުގައި (އިސްތިއުނާފު ޢަރްޟުވާ ފަރާތުގެ ނަން)ގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި، މިމައްސަލާގައި (އިސްތިއުނާފު ޢަރްޟުވާ ފަރާތުގެ ނަން)ގެ މައްޗަށް ދައުވާކުރެއްވިފައިވަނީ، މިމައްސަލާގައި ދައުވާކުރެވުނު ކުށުގައި ބަލާފައި ބުނާ މުއްދަތު ފަހަނައަޅާ ދިޔުމަށްފަހުކަމަށް (އިސްތިއުނާފު ޢަރްޟުވާ ފަރާތުގެ ނަން)ގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އިޖުރާއީ ނުކުތާއާއި ގުޅިގެން ޖުވެނައިލް ކޯޓުން އިޖުރާއީ ގޮތުން ނިންމަވާފައިވާ ނިންމެވުމުގައްކަމާއި،

އެނިގެންދެވުނުގައި "ދެންފަހެ، އިސްލާމް ބާރުންވެ ދިޔަ ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުރުމުން، މާލެ، (އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާ ފަރާތުގެ ނަމާއި އެޑްރެސް)ގެ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުން ކުރަ ތޫނު އެއްޗެއް ބޭނުންކޮށްގެން ފަސްދުގައި ޖިހަކާ މަރާލުމުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާއަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 17 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިޖުރާއީ އުޞޫލުތަކާއި އެމާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުތައް ފަހަނައަޅާ ދިޔަފަހުން، އަދި އެމާއްދާގެ (ނ) ގައި ބުނާ އިސްތިސްނާ ހާލަތުގެ ބޭރުން ނަހަމަ ގޮތުގައި ހިފެހެއްޓުން ކޮންފަދަ ތަޙުޤީޤަށްއެއްކަމަށްވާތީ، މިމައްސަލައާ މުސްތޫއީ ގޮތުންވެސް ކުރިއަށް ނުގެންދެވޭނެ މައްސަލައެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، (އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާ ފަރާތުގެ ނަން)ގެ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުން ކުރަ ތިޔާ ބާޠިލުކޮށްފީމެވެ." މިފަދައިން ނިންމަވާފައިވާކަން ބުނުމުން އެނގެން އޮންނަކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

2- ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 32/Jv-C/2017 ޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން 01 ނޮވެމްބަރ 2018 ވަނަ ދުވަހު އެކޯޓުން އިޞްދާރު ގޮތުން ނިންމުމުގޮތަކީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއި އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން ނިންމަވާފައިވާ ނޫންކަމަށްބުނެ ޕްރޮސިކިއުޝަން ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އެނިގެންވުން އިސްތިއުނާފު ކުރެއްވުން، އަންނަނިވި ނުކުތާތައް ފާހަގަކޮށް އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަދައްކަވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ؛

- **ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ،** ޖުވެނައިލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 6 ވަނަ މާއްދާއާއި، އެޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމަށް ފުރިހަމައަށް ރިޢާޔަތްކުރެވިފައިނުވާ ނިންމުމެއްކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

• ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ، ޖުވެނައިލް ކޯޓުން ނިންމަވާފައިވާ ނިންމެވުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 223 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އާލާތް ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 23 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 2 ވަނަ މާއްދާއާއި، އެޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާއާއި 212 ވަނަ މާއްދާއާއި ޚިލާފަށް ނުކުރައްވައި ނިންމަވާފައިވާ ނިންމެވުމެއްކަމަށްބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާއެވެ.

• ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ، ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 147-B4/BDA/2018/04 (01 ނޮވެމްބަރު 2018) ކޯޓު އަމުރަކީ، ޖުވެނައިލް ކޯޓުން ދަޢުވާ ބަލައިގަތުމަށް ނިންމެވި ނިންމުމުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ކުރައްވާފައިވާ އަމުރެއްކަމަށްވާތީ، އެއީ 7.1 އަދި 7.2 ގައި ފާހަގަކުރެވުނު ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ ޚިލާފު ނިންމެވުމެއްކަމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/210 ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމަވާފައިވާ ނިންމެވުމުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށްނުދެއްވައި ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތަކީ ބަނދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ފަރާތެއްކަމާއި، އެފަރާތް ބަނދުކުރުމުގެ ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރެދެއްވުމަށްއެދި ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

03- ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 32/Jv-C/2017 ޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން 01 ނޮވެމްބަރު 2018 ވަނަ ދުވަހު އެކޯޓުން އިޖުރާއީ ގޮތުން ނިންމެވި ނިންމެވުމަކީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއި އެއްގޮތަށް ނިންމަވާފައިވާ ނިންމެވުމެއް ނޫންކަމަށްބުނެ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަކީ، އެނުކުތާތަކާއި ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ދެފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކާއި ކަމާގުޅޭ ޤާނޫނުތަކާއި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވިސްނާ ބަލާއިރު، މިމައްސަލާގައި ބެހެވެރިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނަށް އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

(ހ) **ފުރަތަމަ ކަމަށް،** އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ އިޖުރާއީ ނިންމުމުގައި، ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 32/Jv-C/2017 ޤަޟިއްޔާއާއި ގުޅިގެން ނިންމުމީ ނިންމުމެއްކަމާއި، އެޤަޟިއްޔާއާއި ގުޅޭގޮތުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން (އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ ނަމާއި އެޑްރެސް)ގެ މައްޗަށް ހުށަހަޅާފައިވާ "ބޮޑު އެއްޗެއް ބޭނުންކޮށްގެން ފަސާދުގައި މީހަކު މަރާލުމުގައި ބައިވެރިވުން" ކުށުގެ ދަޢުވާގައި ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ހެކިތަކާއި ދިފާޢުގެ ހެކިތަކުގެ މިންވަރަށް ބަލައި، އެމައްސަލައާއި މަދަނީ މިންގަނޑުން މައްސޫލިއްޔަތުން ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ މައްސަލައެއްކަމަށް ކުރިން ކަނޑައަޅާފައިވިނަމަވެސް، މިމައްސަލައިގެ ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ކަންކަން ހުށަހެޅުމަށް މައްސަލާގައި ހިމެނޭ ދެފަރާތަށް ދިން ފުރުޞަތުގައި (އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ ނަން)ގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި، މިމައްސަލާގައި (އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ ނަން)ގެ މައްޗަށް ދައުވާކޮށްފައިވަނީ، މިމައްސަލާގައި ދައުވާކުރުމުގައި ހަވާލާދީފައިވާ ޤާނޫނުގައި ބުނާ މުއްދަތު ފަހަނައަޅައި ދިޔަފަހުންކަމަށް (އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ ނަން)ގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އިޖުރާއީ ނުކުތާއާއި ގުޅިގެން ޝަރީޢަތުން ބެލިއިރު، މާލެ، (އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ ނަމާއި އެޑްރެސް)ގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން ކުރި ބޮޑު އެއްޗެއް ބޭނުންކޮށްގެން ފަސާދުގައި މީހަކު މަރާލުމުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާއަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ބޮޑު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 17 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިޖުރާއީ އުސޫލުތަކާއި އެމާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުތަކަށް ފަހަނައަޅާ ދިޔަފަހުން، އަދި އެމާއްދާގެ (ނ) ގައި ބުނާ އިސްތިސްނާ ހާލަތުގެ ބޭރުން ނަހަމަ ގޮތުގައި ހިފައިގެން ކޮށްފައިވާ ދައުވާއެއްކަމަށްވާތީ، މިމައްސަލައާއި މަދަނީ ގޮތުންވެސް ކުރިއަށް ނުގެންދެވޭނެ މައްސަލައެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 32/Jv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގެ ދަޢުވާ ބާތިލު ކުރައްވާފައިވާކަން މި އިޖުރާއީ ނިންމުމަށްބަލާއިރު އެނގެން އޮވެއެވެ.

(ށ) **ދެވަނަ ކަމަށް،** ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 32/Jv-C/2017 ޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން 01 ނޮވެމްބަރު 2018 ވަނަ ދުވަހު އެކޯޓުން އިޖުރާއީ ގޮތުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކީ ޤާނޫނު

ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 6 ވަނަ މާއްދާއާއި، އެޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާއާއި، އެޤާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 223 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 2 ވަނަ މާއްދާއާއި، އެޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާއާއި 212 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމަށް ފުރިހަމައަށް ރިޢާޔަތްކުރެއްވުމެއްނެތި ނިންމަވާފައިވާ ނިންމެވުމެއްކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު،

ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 32/Jv-C/2017 ޤަޟިއްޔާއަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން (އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ނަމާއި އެޑްރެސް)ގެ މައްޗަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ 05 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އާއި ހަވާލާދީ އެމާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން "ތޫނު އެއްޗެއް ބޭނުންކޮށްގެން ޤަސްދުގައި މީހަކު މަރާލުމުގައި ބައިވެރިވުން" ކުށުގެ ދައުވާކުރުމުން ބުނުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެއްކަމާއި، މިޤަޟިއްޔާއާއި ގުޅިގެން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ދައުވާ އުފުލާފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތު ފާއިތުވެފައިވާކަމާއި، އެކަންކަމުން މިދައުވާ ކުރިއަށް ނުގެންދެވޭނެކަމަށްބުނެ ޖުވެނައިލް ކޯޓުގައި (އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ނަން)ގެ ފަރާތުން ނަގާފައިވާ އިޢުތިރާޟު ނުކުތާއާއި ގުޅިގެން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ބަދަލުދެއްވާފައިވަނީ، ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 32/Jv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ދަޢުވާ އުފުލާފައިވަނީ އިސްވެ އިސްލާހުގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައިނޫންކަމަށާއި، އިސްލާހުގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވެސް ވަނީ އެކަށީގެންވާ ހުރި ސަބަބުގައިވާނަމަ، އެފަދަ މައްސަލަތަކުގައި މިހާރު ހުށަހެޅުއްވުމާ ގިނަވެގެން 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި

ދަޢުވާއުފުލަންވާނެކަމަށްކަމަށާއި، މިމައްސަލައިގައި މުއްދަތު އިތުރުކޮށްފައިވެސް މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު ފުރިހަމަވެފައިނުވާތީ، މައްސަލާގެ ހުރި ހުކުމްދުވަން ކަމަށާއި، މިގެ އިތުރުން އިޝާރާތްކުރެވުނު ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި އެމާއްދާގެ (ށ) އަދި (ރ) އަށް އިސްތިސްނާއެއްވާކަމަށާއި، އެއީ ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަކާއި، މުޖުތަމަޢުގެ އަމަން ޙިމާޔަތްކުރުމުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި އެމުއްދަތުގެ ކޮންމެހެން އިތުރުކުރަންޖެހިއްޖެ ޙާލަތްތަކުގައި އެކަށީގެންވާ ކުރު މުއްދަތަކަށް އެކަން ކުރެވިދާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވުން، ދައުލަތުން އަމަލުކުރަންޖެހޭ މިޤާނޫނުގައި ކަމަށާއި، މިގޮތުން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން މިމައްސަލައިގައި މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދީފައިވަނީ 2 ފަހަރުކަމަށާއި، ފުރަތަމަ ފަހަރު 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތެއްކަމާއި، ދެވަނަ ފަހަރު 10 (ދިހައެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތެއްކަމަށާއި، މިގޮތަށް މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދީފައިވަނީ އިޝާރާތްކުރެވުނު ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ އިސްތިސްނާ އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުންކަމަށް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ބުނެ ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކަށް ބަލާއިރު،

ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ 05 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ތޫނު އެއްޗެއް ނުވަތަ ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރެއް ބޭނުންކޮށްގެން ބައްޔަކާ ނުލައި މީހަކު މަރައިލިނަމަ ޤަސްދުގައި މީހަކު މެރުމުގެ ކުށުން އެމީހަކު ކުށްވެރިވާނެކަމަށާއި، މިމާއްދާގެ (ނ) ގައި މިމާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ބައްޔަކާ ނުލައި މީހަކު މަރާލުމުގައި އެކަކަށްވުރެ ގިނަމީހުން ޢަމަލީ ގޮތުން ބައިވެރިވެއްޖެނަމަ އެހުރިހާ އެންމެން ބައްޔަކާ ނުލައި ޤަސްދުގައި މީހަކު މެރުމުގެ ކުށުން ކުށްވެރިވާނެކަމަށާއި، މިމާއްދާގެ (ށ) ގައި (ހ) އާއި (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ އަދަބަކީ، މަރުގެ އަދަބުކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، މިމާއްދާގެ (ބ) ގައި މިމާއްދާގެ (ހ) އަދި (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށް ކުރަން އުޅުމަކީ، ނުވަތަ އެކުށް ކުރުމުގައި އެހީތެރިވެދިނުމަކީ ނުވަތަ އެއްވެސް ސިފައެއްގައި ބައިވެރިވުމަކީ ކުށެއްކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، މިމާއްދާގެ (ޅ) ގައި މިމާއްދާގެ

(ބ) ގައި ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ކުރުގެ އަދަބަކީ، 15 (ފަނަރަ) އަހަރާއި 25 (ފަންސަވީސް) އަހަރާ ދެމެދުގެ މުއްދަތަކަށް ޖަލަށްލުންކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި،

ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، އެމާއްދާގެ (ހ) ގައި މިޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 9 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި މާއްދާތަކުގައި ހިމެނޭ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހަކު ހައްޔަރުކުރާތާ ގިނަވެގެން 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އޭނާގެ މައްޗަށް ދައުވާކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. އަދި އެދައުވާ ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ ތާރީޚުން ފެށިގެން ގިނަވެގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެމައްސަލައިގައި ކޯޓުން ޝަރީޢަތް ނިންމަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، މިމާއްދާގެ (ނ) ގައި މިމާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ މައްސަލަތަކުގައި އެކަށީގެންވާ ހުކުމް ދިނުމަށްފަހު، އެފަދަ މައްސަލަތަކުގައި މީހަކު ހައްޔަރުކުރާތާ ގިނަވެގެން 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މައްސަލައިގެ ދައުވާކުރުމަށް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ މައްޗަށް ލާޒިމުވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު މިމާއްދާގެ (ށ) ގައި މިމާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުތަކަކީ އާންމު އުސޫލުން ޢަމަލުކުރެވޭނެ މުއްދަތުތަކެއް ކަމުގައިވިޔަނަމަވެސް، ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށާއި، މުޖުތަމަޢުގެ އަމާން އާންމު ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި އެމުއްދަތުތައް ކޯޓުން އިތުރުކުރަންޖެހިއްޖެ ހާލަތްތަކުގައި އެކަމަށް އެކަށީގެންވާ އެންމެ ކުރު މުއްދަތަކަށް އެކަން ކުރެވިދާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި،

(އިސްތިއުނާފު ކުރެއްވި ފަރާތުގެ ނަމާއި އެޑްރެސް)ގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވުނު ކަންތައްތަކުގެ ޙާދިޘާ ހިނގާފައިވަނީ 27 ޖުލައި 2017 ވަނަ ދުވަހުކަމާއި، މިޙާދިޘާއާއި ގުޅިގެން (އިސްތިއުނާފު ކުރެއްވި ފަރާތުގެ ނަން) އެންމެ ފުރަތަމަ ހައްޔަރުކުރެވިފައިވަނީ 12 އޯގަސްޓް 2017 ދުވަހުގެ 19:24 ގައިކަން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު TD102658 ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހާގެ މަޢުލޫމާތު

ޓަކަން ބެލުމުން އެނގޭކަމާއި، (އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ނަން) ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހު، އޭނާގެ ބަންގާޅު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު TD102658 ބަންގާޅު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށް ފަނޑިޔާރަކާ ހުރަހަކާ ޗިޓް" އިން 13 އޮގަސްޓު 2017 ދުވަހު ފުލުހުން ޗިޓަށް ހުށަހެޅުމުން ހަމަ އެދުވަހު އޭނާ 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށް މިނިސްޓްރީ ހޯމް އިމިގްރޭޝަން ކަސްޓަޑީގައި ބަންދުކުރުމަށް ފުލުހުން ޗިޓުގެ ނަންބަރު 147-D/(MDA)/2017/150 (13 އޮގަސްޓު 2017) ޗިޓު އަމުރަށް ނިންމިކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، މިމުއްދަތު މި 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތު ހަމަވަނީ 28 އޮގަސްޓު 2017 ދުވަހުގެ 15:44 ގައިކަން މިއަދުގައި ބެލުމުން އެނގެން އޮންނައިރު،

(އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ނަން) ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ 12 އޮގަސްޓު 2017 ގެ ޝަރީޢަތުން ފެނިގެން އިމިގްރޭޝަން ކޮންޓްރޯލް ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމަށް 26 އޮގަސްޓު 2017 ގައިކަމާއި، އެހެންކަމުން (އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ނަން)ގެ މައްސަލަ ދައުލަތުގެ ފަރާތުން 26 އޮގަސްޓު 2017 ގައި ޑިޕޯޓޭޝަން ޗިޓަށް ދައުވާކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާކަން އެނގެން އޮންނައިރު، މިމައްސަލައިގެ ތަފާސީލަށް ހުށަހަޅާފައިވާކަން އެނގޭކަމާއި، މިމައްސަލައިގެ ތަފާސީލަށް (އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ނަން)ގެ މައްސަލަ ދައުވާކުރުމަށް ހުށަހެޅުއްވުމަށް މިމައްސަލައިގައި ޕީޕަލް ކޮމްޕްލެއިންޓް ރިޕޯޓާއި، ޑީ.އެން.އޭ ބަޔާނާއި ރިޕޯޓާއި، ކޯޓު ޑީޓެއިލްސް ލިސްޓް ހުށަހަޅާފައިވާއިރު، މައްސަލައިގައި ތުހުމަތު ކުރެވޭ ފަރާތްތަކުގެ ބައާނާއި ހެކިންގެ ބަޔާންތައް މިހާތަނަށް ނެތިފައިވާކަމަށް ބަލާ ބަންގާޅު ޕާސްޕޯޓް ސަރވިސްއިން މައުލޫމާތު ދިނުމަށާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިދޭސީއަކު ދިވެހިރާއްޖެއަށް ވަދެ، ރާއްޖޭގައި ހުރުމާއި ބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބާރުލިބިދޭ ގޮތުގެ މައްސަލައިގައި ދައުލަތުގެ މަޤާމުގެ (ށ) ގައި ދައުލަތުގެ މައްސަލަ ޖަޒާކުރުމަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ހާލަތުގައި، އުމުރުގައި މައްސަލައިގައި ދައުވާކުރުމަށް މިނިޝަން އޮވެ މައްސަލައިގެ ދައުވާކުރުމަށް ނުހުށަހެޅޭނެ، އެމާއްދާގެ (ށ) އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

(ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މިމައްސަލަ ތަޙްޤީޤުކުރުމަށްޓަކައި 27 އޮގަސްޓް 2017 އިން ފެށިގެން 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދީފައިވާކަން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 196-A1/171/2017/4332 (27 އޮގަސްޓް 2017) ސިޓީއަށް ބެލުމުން އެނގެން އޮންނަކަމާއި،

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން އިތުރުކޮށްދެއްވުމަށް 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތު ހަމަވާނީ 10 ސެޕްޓެމްބަރު 2017 ގައިކަމާއި، މިގޮތުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަކުރު (ށ) ގައި ބުނާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި މިމައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤުނިމިފައިނުވާކަމަށް ނުފެންނާތީ، މިމައްސަލައިގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ (އިސްމާއީލް ރައްދާ ފަރާތުގެ ނަން)ގެ މައްޗަށް ދައުވާކުރުމުގެ މުއްދަތު 10 ސެޕްޓެމްބަރު 2017 ދުވަހަށް ހަމަވާތީ އިސްތިރާމް ކުރެވުން ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މިމައްސަލައިގައި ތުހުމަތު ކުރެވޭ މީހުންގެ މުއްދަތު ހަމަވާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތު ދެވަނަ ފަހަރަށް އިތުރުކޮށްދީފައިވާކަން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 196-A1/171/2017/4493 (07 ސެޕްޓެމްބަރު 2017)ގެ ސިޓީއަށް ބެލުމުން އެނގެން އޮންނަކަމާއި،

މިގޮތުން މިފަހަރު އިތުރުކުރެވުން 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތު ހަމަވަނީ 24 ސެޕްޓެމްބަރު 2017 ގައިކަމުގައި ވީނަމަވެސް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން މިމައްސަލައިގައި (އިސްމާއީލް ރައްދާ ފަރާތުގެ ނަން)ގެ މައްޗަށް 20 ސެޕްޓެމްބަރު 2017 ގައި ދައުވާ އުފުލާފައިވާކަން އެއޮފީހުގެ ނަންބަރު 34/ޕީޖީ/2249/2017 (20 ސެޕްޓެމްބަރު 2017) ދައުވާ ހުށަހަޅާ ފޯމަށް ބެލުމުން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

(ނ) ތިންވަނަކަމަށް، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 196-A1/171/2017/4332 (27 އޮގަސްޓް 2017) ސިޓީ އިންނާއި ނަންބަރު 196-A1/171/2017/4493 (07 ސެޕްޓެމްބަރ 2017) ސިޓީން ދެފަހަރެއްގެ މަތިން ދައުވާކުރުމުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދީފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، މިމުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށްފަހުވެސް މައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަވެފައިނުވާތީ އާއި މައްސަލައިގައި ހުރި ހެކިތަކުގެ ތަފްޞީލުތަކާއި، މިޝަރީޢަތުން މިމައްސަލައިގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 34/ޖޕރ/2249/2017 (20 ސެޕްޓެމްބަރ 2017) "ދައުލަތާ ހުރަހަށް ޤާރީ" އިން (އިސްތިއުނާފު ކަރުދާސް ފޯމުގެ ނަން)ގެ މައްސަލަ ޖުވެނައިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅުން ތިން އެއްޗެއް ބޭނުންކުރެވިގެން ޕަބްލިކުގައި މިހާރު މަޙްކަމާތަކުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ކޯޓުގެ ދައުލަތާ ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި ދައުލަތުން ހުށަހަޅަން ބޭނުންކުރާ ހެކިތަކާއި ބަލަނީ މައްސަލާގެ އިތުރު ތަފްޞީލު އަޑުއެހުމުގައި ހާމަކުރެވޭ ހެކިތަކާއި ހެކި ތަކެތި މައްސަލާގެ ބަރީޢާ ހިނގި ދުވަހު ކުރުގެ އަދަދު ހިނގި ކ.މާލެ، ޒޯންޖިހާރައްމަދުގައި ހުންނަ ޖަރީމާގެ ކޮށްފައިވާ ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ ދައުލަތާ ސިފަކޮށް ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާ ޤާނޫނާ ޚިލާފު ދައުލަތުގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ ޙުކުމާއި ދެކޮޅަށް ޖިނާއީ ޙުކުމަށް ވަކިން ކަނޑައަޅާ މައްސަލައިގެ ޤާނޫނީ ހާލަތާ ބެހޭ ޤާނޫނީ އެހީތެރިކަމާ ވީއިރު އެންމެ އިރުޝާ އަދި އެހެނިހެން ޝަރީޢަތުގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު ދައުލަތާ ހުރަހަށް ޤާރީ ހުށަހަޅާފައިވާ 16 އޮކްޓޫބަރު 2017 ގައިކަން އެނގޭކަމާއި، އެހެންކަމުން މިޢިޤްތިޟާ ޤާނޫނީ ހާލަތާ ބެހޭ ދުވަހު މުއްދަތަށް ޢަމަލުކުރިކަމަށް އެނގޭކަން އޮންނަކަމާއި، މިގޮތުން، މިމައްސަލައިގައި ހުށަހެޅި ބަރީޢާގައި ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ (އިސްތިއުނާފު ކަރުދާސް ފޯމުގެ ނަން)ގެ ގޮތުން އެނގޭ ކަންކަން އޮންނަކަމާއި، (އިސްތިއުނާފު ކަރުދާސް ފޯމުގެ ނަން)ގެ ގޮތުން އަދި 4 (ހަތަރެއް) ފޯމުގެ ގޮތުން ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ ދައުލަތާ އެނގޭކަމާއި، މިގޮތުން މިމައްސަލައިގައި ވީނަ ޢަދަދުގެ ސިއްރު ހެޔޮ ދިވެހިކަމާއި، އެހެންނަމަވެސް ބަޔާންކުރި ހަމަޖެހިފައިވާ ޢިއްދަތުގެ ޙުކުމަކީ ދިވެހިރާއްޖެއިގެ މިޤާނޫނުގެ ބަޔާންކުރާ ޝަރީޢަތުގެ ކުރީ މުއްދަތުގެ ޤާނޫނީ ހާލަތާ ބެހޭ ދުވަހު، މައްސަލާގެ ތަޙްޤީޤް ކުރުން ވީނަ ހަމައެކަނި ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ ހާލަތުގެ ޢަމަލުކުރާ 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުން، އިތުރުކޮށްދިނުން

މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޢުޛުރެއް ހުރިކަމަށް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ބޭނުންވާކަން އެނގެން އޮންނައިރު، އެކަން މިމައްސަލައިގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔުންތަކަށް ބެލުމުންވެސް އެނގެން އޮންނަކަމާއި،

ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ނ) ގައި މިޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށަކުގެ ދަށުން ހައްދުކުރެވޭ މިންގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އުފުލުމަށް ދައުލަތުގެ މައްޗަށް ލާޒިމުކޮށްފައިވާއިރު، މިމާއްދާގެ (ހ) އަދި (ނ) އަށް މިމާއްދާގެ (ށ) ގައި އިސްތިސްނާއެއް ގެނެސްފައިވާކަން އެނގޭކަމާއި، މިގޮތުން މިމާއްދާގެ (ށ) ގައި "... ޖަދުވަލު އިސްބާތު ޤާއިމުކުރުމަށާއި، މުޖުތަމަޢުގެ އަމަން އާރާމު ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި އުމުރުދަތަކަށް ކުށްވެރިން އިތުރުކުރަންޖެހިއްޖެ ޙާލަތެއްގައި އެކަމަށް އެންމެ އެކަށީގެންވާ ކުރު މުއްދަތަކަށް އެކަން ކުރެވިދާނެ.." ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވިނަމަވެސް، އެކުރު މުއްދަތަކީ ކޮބައިކަމެއް މިޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާ ބަޔާންކޮށްފައިނުވާކަމާއި،

އަދިހަމައެހެންމެ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައި މިފަދަ މުއްދަތު އިތުރުކުރެވޭނީ ޝަރުޠުތައް ކަނޑައަޅާ ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، މިގޮތުން، މިމާއްދާގެ (ހ) އަދި (ނ) ގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެމައްސަލައެއްގެ ތަޙްޤީޤު ނިމަން ބަލައި ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކޮށްފައިނުވާ ޝަރީޢަތުގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާއާއި ކޯޓަށް އުފުލިފައިވާ ޝަރީޢަތުގައި ދަޢުވާ އުފުލުމަށް މިމާއްދާގެ (ރ) އަދި (ބ) ގައި އިތުރު މުއްދަތެއް ދީފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، މިގޮތުން 94 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، މިމާއްދާގެ (ހ) ގައި "ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ދަޢުވާ ލިބޭ ފަރާތަކީ މިޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ބަންދުކުރެވިފައިވާ މީހެއްނަމަ، އޭނާ މިޤާނޫނުގެ 58 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ފަސްޖެހިދާނެތީގެ ކުރިމަތިކަން ފުރަތަމަ ބަންދުކުރެވުނު 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އޭނާގެ މައްޗަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ދަޢުވާ އުފުލަންވާނެ"ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، މިމާއްދާގެ (ރ) ގައި ވަނީ "މިމާއްދާގެ (ނ) އެހެން އޮތްނަމަވެސް، މިމާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ

މީހަކު ކުރިކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށަކީ ޖިނާއީ ބޮޑު ކުށެއް ކަމުގައިވެފައި، އެމައްސަލައިގެ ބާވަތުން އަދަކުރުގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެމައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކުރެވިދާނެކަން މައްސަލައާ ކުރުގައިންވާނަމަ، އެމައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް އެދި ސަބަބު ބަޔާންކޮށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ހުށަހެޅިދާނެކަމާއި، އެހެންނަމަވެސް އެމުއްދަތުން އިތުރުކުރާނީ މުއްދަތު، 30 (ތިރީސް) ދުވަހަށްވުރެ އިތުރުވެގެން ނުވާނެކަމާއި، އަދި އިތުރުކުރެވޭ މުއްދަތަކީ 30 (ތިރީސް) ދުވަސް ހަމަވުމުގެ ކުރިން ދަޢުވާ އުފުލެންވާނެ" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވުމުން، މައްސަލައިގެ ބޭނުމަށް ބަލައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެމުރާކަމުގެ މައްސަލަ ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކުރެވިދާނެ ދަޢުވާ އުފުލެވިދާނެ ބާރަކަށްވާނެ އެމައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކުރުމަށްޓަކައި މުއްދަތު އިތުރު ކުރުމަށް އެދި ސަބަބު ބަޔާންކޮށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއަށް ހުށަހެޅިދާނެކަމާއި، އެހެންނަމަވެސް، އެއިތުރުކުރާ މުއްދަތު 30 (ތިރީސް) ދުވަހަށްވުރެ އިތުރުވެގެންނުވާނެކަމާއި، އަދި އިތުރުކުރެވޭ މުއްދަތަކީ 30 (ތިރީސް) ދުވަސް ހަމަވުމުގެ ކުރިން ދަޢުވާ އުފުލެންވާނެކަން މިމާއްދާގެ (ށ) އަށް ބަލާއިރުން އެނގެންކަމާއި،

މިގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ޖިނާއީ މިނިވަންކަމުގައި ހުރެ މައްސަލައިގެ ފަރާތަށް ހުރި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބަލާއިރު، މިމައްސަލައިގެ ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަ ނުވެގެން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ފަރާތުން ދުވަސްތަކުގެ މަތިން މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމަށް އެދިފައިވާކަމާއި، ފުރަތަމަ ފަހަރު އިތުރުކޮށްދިނީ 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށްކަމާއި، ދެވަނަ ފަހަރަށްވެސް އިތުރުކޮށްދިނީ 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތު ކުރުގައިވީނަމަވެސް، ދެވަނަ ފަހަރަށް މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދިނުމާ 10 (ދިހައެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން (އިސްތިއުނާފު ކުރުމާ ދެކޮޅު ފަރާތުގެ ނަން)ގެ މައްސަލަ ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅީ ދަޢުވާ އުފުލުމުގެ ކުރިންނެވެ. ސާބިތުވާ ގޮތުން އެނގެން އޮތުމުން، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ދަޢުވާ އުފުލުމުގައި އިސްވެ ދެންނެވުނު ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ

94 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި އިތުރުކުރެވިދާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށްވުރެ ކުރު މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައިކަން އެނގެން ހުންނަކަމާއި،

ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްފައިވާ ޖިނާއީ ކުށް ކަނޑައެޅުމުގެ ހެއްކާ ޤާނޫނެއްގައި ވިޔަކަމެއް ކުރުމުގެ ހެއްކާ އުސޫލުތަކެއް ކަނޑައެޅިފައިވާ ބާރުތަކުގައި ފިޔަވައި، އެހެން ބާރުތަކުގައި އަމަލުކުރަންވާނީ މިޤާނޫނާއި ދިމާނުވާ ހަމަ ގަވާއިދުގައި ބާރުކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ ގޮތުގެމަތިންކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވުމާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2010/17 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ 23 ވަނަ މާއްދާގައިވަނީ މިޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅި ބާރުތަކާ ކުށާއި، އަދަބާއި، އަދި ކަންކަން، އެހެން ޤާނޫނުތަކުން ކަނޑައަޅާ ނުވަތަ ކަނޑައަޅައިފައިވާ ކުށާއި، އަދަބާއި އަދި ކަންކަމާއި ޚިލާފުވާނަމަ، އިސްތިސްނާކޮށްފައިނުވާ މިޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅި ބާރުތަކާ ކުށާއި އަދަބާއި ކަންކަމަށް ބާރުކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާނެކަމަށްވެސް ޤާނޫނު ނަންބަރު 2010/17 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި އެކަށީގެންވާ ކުރު މުއްދަތެއް ކަނޑައަޅަން ބާރުކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާކަމާއި،

ޤާނޫނުތައް މަހްކަމާތަކުގައި، އެޤާނޫނުތައް އެކުލަވާލި މަޤްޞަދަށް ނުވަތަ އެޤާނޫނުން ހާސިލުކުރަން ބޭނުންވާ އަމާޒުތައް ބަހާލެވޭގޮތަށް ޤާނޫނު މަހްކަމާތަކުން އިސްތިސްނާދެވިދާނެކަމާއި، އަދި އެޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދުތައް ޙާޞިލުކުރާގޮތަށް ތަފުސީލުކޮށްދެވޭގޮތަށް ޤާނޫނު މަހްކަމާތަކަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2011 (މަހްކަމާތަކުގެ ނިޒާމު ބަޔާންކުރާ ޤާނޫނު)ގެ 17 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވުމާއި،

ޤާނޫނު ނަންބަރު 2010/17 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

ގައި ބަޔާންކުރާ އެކަށީގެންވާ ކުރު މުއްދަތެއް ކޮބައިކަން ވަޒަންކުރުމުގައި މިޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދަށް ބަލަންވާނެކަމަށް، އިސްތިއުނާފުކުރުވުން ޤާނޫނީ މިސްލުތަކުގެ ފުރުޞަތާއި ހަނިކަމުގައި މުދަލަކަށް ގެއްލުން ލިބޭގޮތަށް، ނުވަތަ ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެ ފަދަ ގޮތަކަށް، ތިން އެއްޗެއްސާއި ހަވާލުކުރު ފަދަ ތަކެތި ގެންގުޅުމާއި، މިސްކީނުންނަށް ބިރުދެއްކުމާއި، އިންޒާރުދީ ހުރުމާއި، މިފަދަ ކަންކަން ކުރުން މަނާކުރުމަށް ހުރިފަދައިވާ ޤާނޫނުއްޔާކަން މިޤާނޫނުގެ 1 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި ބަޔާނުން އެނގެން އޮންނައިރު، (އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ނަން)ގެ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރުމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުވުމުގެ ޤާނޫނުގެ 05 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގެ ދަށުން ތޯރު އެއްޗެއް ނުވަތަ ހަތިޔާރެއް ބޭނުންކޮށްގެން ފޭބުމުގައި މިހެން މަޖާލުގައި ބައިވެރިވުމުގެ ދަޢުވާކަން އެނގެން އޮންނައިރު، މިޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއިން ފުރިގެން 09 ވަނަ މާއްދާއާއި ހަމައަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްތަކަކީ ޖިނާއީ ބޮޑެތި ކުށްތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކުށެއް ކަމަށްވެފައި، އިންސާނުގެ ޙުރުމަތަށް އިސްތިޤްރާރު ޝަރީޢަތުގައި ޙުކުމްތަކުގައި ކުރަމުންދިޔައިރު އެއްޗެއްސަކަން ވިހިނދު، ބާރުންކުރުވުން ކުށްތަކަކީ އެކަނިވެ އަމަލުގެ ސަބަބުން އިންސާނާގެ ޙުރުމަތަށް އަދި މުދަލަށް ނުރައްކާ ކުރިމަތިވާ ބޮޑެތި ކުށްތަކެއްކަން އެނގެން އޮންނައިރު، ބާރުންކުރުވުން ބޮލުބޮލާގެ މައްސަލަތަކަކީ، ކުށުގެ ބެލެހެއްޓުމާއި، މައްސަލަތަކުގެ ބަލަހައްޓާ ބޮލުބޮލާގެ މައްސަލަތަކުގައި އަންގަމުން ހުރިބަޔާނުގައި ދިޔަ ފުރާނަތަކަށް ސީރިއަސް ހާނީއެއް ކުރެވިދާނެ ކަމުގެ ބިރު، ބޭރުގެ މުޢާމަލާތުގައި އެފަދަ ކަންކަން ހުއްޓުވުމަށްޓަކައި ފުރާނަތަކުގެ އަދި ޙައްޤުތަކުގެ ޙިމާޔަތަށް ބަލައި މުސްތަޤުބަލުގައި އެހެން ވަރަށް ބޮޑު މައްސަލަތަކާ ކުރިމަތިވެދާނެ ކަމަށްވާތީ، އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުން ކުރި މައްސަލަ ބަލައި ފާސްކުރި ޙުކުމް ބޭނުންކޮށްފައިވާ ނުކުތާތަކަށް ބަލާއިރު، މިގޮތަށް ދަށު ކޯޓުން ކޮށްފައިވާ ފައިސަލާގައި މައްސަލަ ބެލުމުގައި މިފަދަ ކުށްތަކުގެ އަދި ކުށްތަކުގެ ސިޔާސަތު އެހެން ތަކެތިތަކުން ތަޤުރީރު ބަޔާންކުރުމުގައި ކަނޑައަޅާ ހަމަތަކާ ޚިލާފުވެފައިވާކަން، މިހެން އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅާ ފަރާތުން ނުކުތާ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ނޫންކަމަށް ފެނުމުގެ އަސާސްތަކެއް ނެތްކަމުގައި.

އެހެންކަމުން އިސްވެ އިސްތިދުލާލުކުރެވުނު ކަންކަމުގެ އަލީގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 2010/17 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބުނާ އުނަރިގެންވާ ކުރު މުއްދަތަކަށް ކޮބައިކަން މަނާކުރުކުރުމުގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2011 (މަނާކުރުކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 17 ވަނަ މާއްދާއަށާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2010/17 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 1 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 2010/17 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުނަރިގެންވާ ކުރު މުއްދަތެއް ގެންގުޅުމަކީ ގައިޖެހިލައިނުއެގެ ގޮތުގައި ބަލަހައްޓާ އާއްމުކަން ހަމަޖެހުނާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުކަށްވާތީ، މިޢާމަލުގައި އުނަރިގެންވާ ކުރު މުއްދަތު ގެންގުޅުމުގައި ބައިނުވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އަންނަކަމާއި،

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޖިނާއީ ނިންމުމުގައި ހިމެނޭ މައްސަލައިގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އެންމެ ކުރު މުއްދަތު ގެންގުޅުމުގައި ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، (އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ނަން)ގެ މައްޗަށް އުމުރުގައި ބުނާ 30 (ތިރީސް) ދުވަސް ހަމަވުމުގެ ކުރިން ދައުވާކުރުމުގެ އުސޫލުން ޢަމަލުކުރުން، މިމައްސަލައާ ޖެހިގެން ކޯޓުން ދައުލަތުގެ ބަލައި ކުރިޔަން ގެންދެވުނު މައްސަލައަކީ މިމައްސަލަ ބަލަނިގައި ބައިވެރިވީ ފަނޑިޔާރުންނަށް ބޮޑުތަނުން ކަމެވެ.

01) 147-B4/BDA/2018/04 ނަންބަރު ޑިވެލަޕް ކޯޑުގެ ކަމަޓީ: ހަބުރުވަރަ (ނ)

ނޮވެމްބަރު 2018) ކޯޓު އަމުރަކީ، ޑިވެލަޕް ކޯޑުން ދަށުވާ ބާޠިލުކުރުމަށް ނިންމުމުގެ ވައްކަން ބިނާކޮށް ކުރައްވާފައިވާ އަމުރެއްކަމަށްވާތީ، އެއީ 7.1 އަދި 7.2 ގައި ފާހަގަކުރެވުނު ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ ޚިލާފު ނިންމުމެއްކަމުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/210 ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމަވާފައިވާ ނިންމުމުގެ ވައްކަން ރިޢާޔަތްކޮށްދެއްވައި ޝުރުތުތަކާ ފަރާތަކާ ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ފަރާތެއްކަމުގައި، އެފަރާތް ބަންދުކުރުމުގެ ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރުއްވުމަށްއެދި ހުށަހެޅި ނުކުތާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށްނުދެއްވައި،

ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބަދަލުތަކާއެކު ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު އެދާއިރާގެ ގެދޮރު ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް މަސައްކަތްތަކެއްގެ ހުކުމް ފުރުޞަތުން ނުވަތަ ހިފަހައްޓައިގެން ހުރި މީހަކަށް ނުފޫޒުގެ ޤަވާއިދުން ނުވަތަ ޒިންމާދާރުވަމުންދާނެ ނުވަތަ ބަންދުން ދޫކުރެއްވިޔަސް މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާވެދާނެ ކުރިމަތި ވެދާނެކަމުގެ ޝަރީޢަތުން ޒަމާން ކުރުމުގެ ކުރިން އެއްވެސް މީހަކު ބަންދުގައި ބަހައްޓަންވީ ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވިސްނަވައިގެން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބަދަލުތަކާއެކު ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއިން 9 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި މާއްދާތަކުގައި ހިމެނޭ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ކުށެއްގެ ތުހުމަތު ކުރިމަތިވާ މީހާ ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް، މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާވެދާނެ ކުރިމަތި ވެދާނެކަމަށް ބެލޭނަމަ، އަދި ހެކިބަސް ދޫކުރުމަށް މިހާރަށް ޝަރީޢަތުން ޖެހިފައިވާ މަސައްކަތް ކޮށްދޭކަމަށް ބެލޭނަމަ، ބޭރުހެވެގެ މަސައްކަތް ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ނިމެންދެން އެމީހާ ބަންދުގައި ބަހައްޓަން އަމުރުކުރުމަށް ފަސޭހަކަމަށް މަޤާމު ކޯޓުންނަމަށް ބަލައި އެ ބާރު އެދިފައިވާ މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށް ކަމަށް ހިތުގައި ފާހަގަކޮށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010

(ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާއިން އެނގެން އޮންނަނަކަމާއި،

އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 9 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ކުށެއްކުރިކަމުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހަކު ބަންދުގައި ބަހައްޓައިދިނުމަށް ފުލުހުން ނުވަތަ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ކޯޓުގައި އެދޭ ހާލަތުގައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ހާލަތެއް ވުޖޫދުގައިވާނަމަ، ތަޙުޤީޤުގެ މަރުޙަލާއާއި ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ނިމެންދެން ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ކޯޓުން އަމުރުކުރަންވާނެކަން، ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހިގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން އެނގެނިކަމާއި،

އަދި ބަޔާންކުރެވި ދިޔަ ހާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ހާލަތެއް ވުޖޫދުގައިވޭތޯ ކަނޑައަޅުއްވުމުގައި ކޯޓުން ބަލައްވަންވާނީ، އުމުރާއި ޖިންސާއި ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ކުރިން ހައްޔަރުކުރެވިފައިވާ މިންވަރާއި، އެފަދަ ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ކުރިން އޭނާގެ މައްސަލަ ދަޢުވާ ކުރެވިފައިވޭތޯއާއި، ފުލުހުންގެ އިންވެސްޓިގޭޝަން ރިޕޯޓުގައި އޭނާއާ ގުޅޭގޮތުން ހުރިހާ މައުލޫމާތަކާއި، އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހާލަތްތަކާ ގުޅޭގޮތުން ފުލުހުން ހުށަހަޅާ މައުލޫމާތުގެ މިންވަރު ބަލައި، އެއިން ހާލަތެއް ވުޖޫދުގައި ނެތްކަމަށް އޮތުން ގޮތް ބަލާ މިންގަނޑުގެ މައްސަލަތަކުން ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހިގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އިން އެނގެން އޮންނަކަމުން، އިސްތިއުނާފުކުރައްވައިފައިވާ މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ (އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ފަރާތުގެ ނަންބަރު)ގެ ބަންދު އަމުރުގެ މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/210 ޤަޟިއްޔާއިން ބަލައި ގޮތް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާތީ، އެޤަޟިއްޔާގައި ތަރުތީބުގެ މަތިންނާއި ޝަރީޢަތުގެ

މަޖުބޫރާ ނިމުންދިން (އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުގެ ނަން) ހުންނަންޖެހޭނީ ބަންދުކުރެވިފައިކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަނަކަމާއި،

މިގޮތުން، އިސްވެ އިސްތިއުނާފުކުރުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާއާއި، އިސްތިއުނާފުކުރެވިމާ އިޖުރާއީ ނިންމުމުގައި ހިމެނޭ މައްސަލައިގެ ދިރާސާކުރުމުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، (އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުގެ ނަން)ގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ ކުށަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2010 (ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަށް 1 ވަނަ އިސްލާހު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ 05 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ހަވާލާދީ، އެމާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން "ތޫނު އެއްޗެއް ބޭނުންކޮށްގެން ފަސާދަކުރުމުގައި މީހަކު މަރާލުމުގައި ބައިވެރިވުން" ގެ ކުށުކަމާއި، މިފަދަ ކުށަކަށް އެ ކުށެއްގެ ޗާޓާއި ބާވަތުން މުޖުތަމަޢުގެ ސުލްޙަ މަސްލަހަތާއި އަމަން އަމާންކަން އަދި މުޖުތަމަޢުއަށް ބޮޑެތި ގެއްލުންތަކާއި ދިމާވާނޭ ކުށަކަށްވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، މިހެންކަމުން ބިރުދެއްކުމާއި ނުރައްކާތެރި ހަތިޔާރާއި ތޫނު އެއްޗެހި ގެންގުޅުން މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، (އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުގެ ނަން)ގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކޮށްފައި ދަޢުވާ ކުރެވިފައިވާ މައްސަލައިގެ ބާވަތާއި އެމައްސަލަ ހިނގާފައިވާ ގޮތުގެ މައްސަލައާއި އެކަމުގެ ނުރައްކާތެރިކަމުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ޙާލަތެއް ވުޖޫދުވެފައިވާކަމަށް، ތަޙުޤީޤުގެ މަޢުލޫމާތާއި ޝަރީޢަތުގެ މަޖުބޫރާ ނިމުންދިން އެވިދާޅު ހުންނަންޖެހޭނީ ބަންދުކުރެވިފައިކަމުން، (އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުގެ ނަން)އަށް ޝަރީޢަތުގެ މަޖުބޫރާ ނިމުންދިން ބަންދުކުރެވިފައި ހުންނަންޖެހޭނީ ހުއްދައަކަށްކަމަށް ފަސްކުރެވިފައިވާކަމާއި،

އެގޮތުން މިމައްސަލައިގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަށަށްފަހުން ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 147-B4/BDA/2018/04 ކޯޓު އަމުރަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭނެކަމާއި، އެހެންކަމުން، (އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުގެ ނަން)ގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ކުށުގެ މައްސަލަ ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ

ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ދަޢުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުމުން (އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުގެ ނަން)ގެ ބަންދާމެދު އިސްވެ ފާހަގަކުރެވިދިޔަ ކަންކަމުގެ އަލީގައި ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންޖެހޭނީ ޖުވެނައިލް ކޯޓުގައި މިމައްސަލަ ބައްލަވާ ފަސޭހަކުރުމަށްޓަކައި ބަޔާންކޮށްލަމެވެ.

ވީމާ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވިދިޔަ ސަބަބުތަކަށް އެކަމަށް ހުރުމާއެކު، ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 32/Jv-C/2017 ޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން 01 ނޮވެމްބަރު 2018 ވަނަ ދުވަހު އެކޯޓުން އިޖުރާއީ ގޮތުން ނިންމިގޮތަކީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއި އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން ނިންމަވާފައިވާ ނިންމުމެއް ނޫންކަމަށް ވާތީ، އެނިންމުން ބާޠިލުކުރަންޖެހޭކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ މި މައްސަލަ ބެލުމުގައި ބައިވެރިވި ފަނޑިޔާރުންނަށް އިއްތިފާޤުވެވުނެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގައި ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުރުމުން ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 32/Jv-C/2017 ޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން 01 ނޮވެމްބަރު 2018 ވަނަ ދުވަހު އެކޯޓުން އިޖުރާއީ ގޮތުން ނިންމާފައިވާ އިޖުރާއީ ނިންމުމަކީ ޤާނޫނާއި އެއްގޮތަށް ނިންމިނިންމުމެއްނޫންކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 34/ޖީވީ/2249/2017 (20 ސެޕްޓެމްބަރު 2017) "ދަޢުވާ ހުށަހަޅާ ފޯމު" އިން ހުށަހެޅި ދަޢުވާ، ޖުވެނައިލް ކޯޓަށް އަލުން ހުށަހެޅުމުން، އެދަޢުވާއަކީ ޖުވެނައިލް ކޯޓުން ޝަރީޢަތް ހިންގާ ޝަރީޢަތުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންޖެހޭ ދަޢުވާއެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅައި، މިދަޢުވާގައި ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ގ. ޖިލީލީސް / (އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުގެ ނަން)އަށް ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭ ފަރާތެއްކަމުގައިވާތީ، (އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުގެ ނަން)ގެ ބަންދާމެދު ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އެދުން ޖުވެނައިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވިދިޔަ ކަންކަމުގެ އަލީގައި (އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުގެ ނަން)ގެ ބަންދާމެދު އަލުން ގޮތެއް ނިންމަވަންޖެހޭނެކަމުގައި ކަނޑައަޅައި، މިޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމް ކުރީމެވެ.